

1885. maj

Nacrt pravila

„SLOVANSKE ČITALNICE“ u TRSTU.

Ime i svrha društva.

§ 1.

Društvo zove se „Slovenska Čitalnica“ i ima svoje sjedište u Trstu.

§ 2.

Svrha je društvu: pouka, društveno obćenje i zabava. Postiže se čitanjem knjiga i novina, razgovori predavanji, predstavami, pjevanjem i veselimi večeri.

Članovi.

§ 3.

Članovi su počastni i redoviti. Počastnimi članovi imenuje glavna skupština muševе zasluzne po društvu ili narod. Ovi imaju sva prava redovitih članova a nisu dužni nikakva prinosa.

§ 4.

Društvenim članom nemože postati, tko nije navršio 20. godinu života. Iznimno mogu se začlaniti i samostalne gospodje i gospodjice.

§ 5.

Tko se želi začlaniti, ima biti prepuručen po jednom društvenom članu. Ime predloženoga ima bit izloženo sedam dana u društvenih prostorijah. Po izmaku toga roka odlučuje društveni odbor tajnim glasovanjem bez razprave, dali se predloženi prima ili ne. Aktivni častnici i vojnički činovnici primaju se bez primjetbe.

§ 6.

Redoviti članovi diele se:

- u I. red, koji plaćaju godišnjih 24 forinta;
- u II. red, koji plaćaju godišnjih 16 forinta;
- u III. red, koji plaćaju godišnjih 12 forinta.

Prava i dužnosti članova.

§ 7.

Svi članovi imaju jednaka prava: birati upravu, razpravljati i odlučivati kod glavnih skupština, zalaziti u društvene prostorije, čitati novine i knjige, prisustvovati predavanjam i zabavam. Osim toga ima svaki član pravo dovadjati svoju obitelj. Djeci nije dozvoljeno polaziti društvenih prostorija.

§ 8.

Svaki član ima se ravnati po društvenih pravilih i kućnom redu, pokoravati se odredbam odbora, plaćati unapred članarinu u tromjesečnih prinosih. Blagajnik je ovlašten primati članarinu za cielu i za pol godine.

§ 9.

Svaki član obvezuje se bar godinu dana pripadati društvu. Tko namjerava iztupiti iz društva, ima to pismeno objaviti odboru bar mjesec dana prije 1. aprila, 1. julija, 1. oktobra il 1. jenara, inače dužan je platiti i sledeći tromjesečni prinos. Ako koji član

umre, prestaju odmah njegove dužnosti i prava. Ustanove ovoga paragrafa nevežu člana, koji se za stalno udalji iz Trsta.

§ 10.

Članovi, koji su zaostali prinosom za pol godine, mogu nakon bezuspješne odborske opomene biti po odboru izključeni iz društva.

Počastno vieće.

§ 11.

Svaki član može biti izključen iz društva na njeko vrieme ili za uvjek:

- a) radi teškoga prestupka proti društvenim pravilom;
- b) radi nepristojnoga i nečastnoga ponašanja u il izvan društva.

Dotičnu obtužbu izpituje društveni odbor te ju u slučaju, da je osnovana, podastire počastnom vieću na odluku. U tu svrhu bude izdriebano 12 punoljetnih članova, koji nepadaju u odbor. Od tih ima okrivljeni pravo odbiti toliko, da ih ostane šest. Ovi biraju izmedju sebe predsjednika i sačinjavaju počastni sud. Obtuzbu zastupa od odbora za to odredjeni društveni član. Obtuzeni može se sam ili po kojem drugom društvenom članu braniti. Nedodje li obtuzeni pred počastni sud ili je medjutim iz društva iztupio, to se ipak ima obdržavati razprava odnosno izreći osuda. Razprava je za društvene članove javna, glasovanje počastnoga suda tajno; proti odluci nema priziva. Za izključenje moraju glasovati bar četirf člana počastnoga suda.

Obranički sud.

§ 12.

Prepirke i razpre društvenih članova medju sobom, u koliko se tiču društva, rešava društveni odbor bez priziva.

§ 13.

Prepirke i razpre izmedju članova s jedne strane i pojedinih odbornika ili celoga odbora s druge strane rešava bez priziva obranički sud sastojeći od 5 punoljetnih članova, od kojih svaka stranka bira dvojicu, petoga imenuju odabranici izmedju društvenih članova. Ako se u izboru petoga neslože, tada izmedju predloženih odlučuje ždrieb. Glasovanje je tajno a odlučuje se absolutnom većinom glasova.

Glavna skupština.

§ 14.

Društvena godina počimlje 1. majom a svršava 30. aprila.

§ 15.

Svake godine početkom maja saziva odbor glavnu redovitu skupštinu, izvanredne saziva po potrebi. Odbor je dužan sazvati vanrednu skupštinu kada to pismeno zahtjeva 30 članova, koji nepripadaju odboru, obrazloživ svoj predlog. Poziv na glavne skupštine ima bar 10 dana prije biti članovom dostavljen sa odnosnim dnevnim redom.

§ 16.

Predlogi, o kojih se ima razpravljati u glavnoj redovitoj skupštini, moraju biti poduprti po desetorici članova i predani pismeno odboru do 1. aprila.

§ 17.

Glavna skupština vlastna je odlučivati absolutnom većinom prisutnih članova bez obzira na broj došavših, u koliko to nije sledećimi paragrafi ograničeno.

§ 18.

U djelokrug glavne skupštine spada:

- a.) izbor društvene uprave,
- b.) promjena društvenih pravila,

- c.) zaključak o razpustu društva,
- d.) odobrenje društvenih računa,
- e.) ustanovljenje društvenoga proračuna,
- f.) izbor trijuh revizora za pregledanje društvenih računa budućega leta,
- g.) imenovanje počasnih članova.

§ 19.

U glavnoj redovitoj ili vanrednoj skupštini, koja ima viećati o promjeni pravila, ima biti prisutna polovica svih društvenih članova; od tih moraju dve trećine glasovati za promjenu. Nedodje li dostatan broj članova, to odlučuje o promjeni sledeća sazvat se imajuća skupština većinom dve trećine glasova bez obzira na broj prisutnih.

Za promjenu pravilnika i kućnoga reda vlastna je svaka glavna skupština.

§ 20.

U glavnoj skupštini, koja ima viećati o razpustu društva odnosno o uporabi društvenoga imetka, imaju bit prisutne dve trećine svih članova. Za predlog moraju glasovati tri četvrtine prisutnih, da se odobri. Ako nedodje dostatan broj, odlučuje nova u roku od 14 dana sazvat se imajuća skupština bez obzira na broj prisutnih sa 3/4 glasova.

Društveni odbor.

§ 21.

Društvom upravlja odbor od devet lica i tri zamjenika, koje bira glavna skupština absolutnom većinom glasova na godinu dana. Svi odbornici moraju bit punoletni te stanovati u Trstu.

§ 22.

Ako se koji odbornik odreće svoje časti, ako iztupi iz društva ili ako je trajno zaprečen, na njegovo

mjesto stupa zamjenik. Novi izbor odbornika ima se samo u slučaju preduzeti, kad nebi sva tri zamjenika dovoljna bila za popunjenje.

§ 23.

Odbornici obavljaju besplatno svoju službu.

§ 24.

Odbor bira između sebe absolutnom većinom glava podpredsjednika, tajnika, blagajnika, knjižničara i obiskrbnika.

§ 25.

U djelokrug odbora spada:

a.) sazivati glavne redovite i vanredne skupštine, stavljati predloge, podastirati izvješća i proračun te nastojati, da se u § 2. ustanovljena svrha postigne;

b.) zastupati društvo napram izvanjštini te je ovlašten preduzeti sve poslove, za koje se po § 1008 obćega građanskoga zakonika traži posebna na pojedinu vrst posla glaseća punomoć;

c.) primati u društvo članove te ih i izključiti u smislu § 10.

d.) imenovati društvenoga čuvara.

§ 26.

Za valjan zaključak odbora potrebna je prisutnost petorice odbornika.

§ 27.

Tajnik vodi zapisnike odborskih sjednica i skupština te obavlja poslove korespondencije. Zapisnici imaju se u sledećoj sjednici pročitati i odobriti.

§ 28.

Blagajnik prima prinose članova i ine novčane dohodke društva, izplaćuje uz doznaku odbora izdatke po odboru ili skupštini zaključene, predlaže odboru svake

četvrt godine sumarni, koncem društvene godine pako u poslednoj odborskoj sjednici obdržavanoj prije glavne skupštine potanki račun o prihodu i izdatku.

§ 29.

Knjižničar ima nadzor nad društvenom knjižnicom i novinami, o kojih vodi točan popis.

§ 30.

Obskrbniku povjerena je ekonomička briga glede društvenih prostorijah i pokućstva, o čem daje izvešća odboru.

Razpust društva.

§ 31.

Društvo prestaje: 1.) kad naredi državna oblast, 2.) kad odluči društvena skupština kako u § 20.

§ 32.

U obih slučajevih društveni imetak pripada na 1/2 „Podpornomu delalskomu društvu u Trstu“, na 1/2 „Bratovščini hrvatskih ljudi u Kastvu“.

U slučaju, da jedno od ovih društva nebi obstojalo, cijeli imetak pripada drugomu.

Poslovník za odbor.

§ 1.

Odbor sakuplja se redovito svakoga mjeseca. U potrebi sazivlje predsjednik i više odborskih sjednica.

§ 2.

K odborskim sjednicam nemaju pristupa ostali društvenici.

§ 3.

Redovito imaju se razpravljati samo predmeti stojeći na dnevnom redu. Moraju se pako uzeti u pretres predlozi i interpelacije, ako se proglašene prešnimi. Za prešnost ima glasovati absolutna većina prisutnih odbornika.

§ 4.

Predsjednik, njegov zamjenik ili u odsutnosti obiju najstariji po dobi odbornik ravna sjednicom, daje rieč te ju može i uzkratiti, ako je već dotični odbornik dvaput o istom predmetu govorio.

§ 5.

Glasuje se javno; tajno samo kod primanja članova u smislu §. 5 društvenih pravila i svagda, kad to trojica odbornika zahtjeva. Predsjedatelj glasuje samo kad je broj glasova razpolovljen.

§ 6.

Odbornik, koji bez razloga nedodje uzastopce trim sjednicam, ima se po predsjedniku pismeno pozvati, da dodje sledećoj sjednici i da svoju dosadanju odsutnost izpriča. Nedodje li k toj sjednici nenavev nikakve zapreke smatra se, da je iz odbora iztupio.

§ 7.

Svi u ime društva i odbora izdani pismeni odpravci moraju biti potpisani od predsjednika i tajnika il njihovih zamjenika.

Poslovník za glavnu skupštinu.

§ 1.

Glavnu skupštinu otvara predsjednik, njegov zamjenik il ako su oba zaprečena, od društvene uprave izabrani odbornik. Predsjedatelj imenuje pred svakim biranjem skrutatore.

§ 2.

Sve interpelacije imaju biti odboru 3 dana prije skupštine pismeno prijavljene. Ako se kasnije prijave, odbor nije dužan na nje odgovarati.

§ 3.

Kod predloga, koji se polag § 16 društvenih pravila imaju podnesti do 1. aprila, prvi ima rieč predlagatelj.

§ 4.

Po članovih podnešeni predlogi imaju biti 3 dana pred skupštinom izloženi u društvenih prostorijah.

§ 5.

U razpravu imaju se najprije uzeti prešni predlozi, ako se za prešnost izraze dve trećine prisutnih članova.

§ 6.

Rieč podieljuje predsjedatelj. Ovaj nema uticati u razpravu. Želi li meritorno govoriti o predmetu, ima ustupiti mjesto svojemu zamjeniku.

§ 7.

O jednom te istom predmetu može svaki član govoriti samo dva puta. Neračunaju se amo „stvarni“ i „osobni“ izpravci te zaključna rieč predlagatelja odnosno izvestitelja.

§ 8.

Proti odredbi predsjedatelja tečajem razprave slobodan je priziv na skupštinu.

§ 9.

Kod predloga za imenovanje počasnih članova nije dopuštena razprava.

§ 10.

O predlozih smjerajućih na odgodjenje ili konac razprave ima se odmah glasovati. U posljednjem slučaju ima još rieč predlagatelj, odnosno izvestitelj.

§ 11.

Kod razprava, koje zasjecaju u privatni interes kojega člana, ima se ovaj udaljiti iz skupštine.

§ 12.

Društvena uprava bira se tajnim pismenim glasanjem. Na jednoj cedulji ima bit napisano ime predsjednika, na drugoj osam odbornika i tri zamjenika. U tu svrhu bit će u dvorani, gdje se bira, dva sata pred urečenom skupštinom pripravne dve urne za primanje glasovnica. Nadzirat će jedan odbornik i dva u tu svrhu umoljena društvena člana. Ako dva kandidata dobiju isti broj glasova, to odlučuje kocka, koju vuče predsjedatelj. Ako se za predsjedništvo ili odborničtvo nije polučila absolutna većina glasova, to se prelazi na uži izbor izmedju onih, koji su dobili najviše glasova. Glasuje se osobno.

§ 13.

U skupštinah glasuje se javno osim ako trećina prisutnih članova zahtjeva tajno glasanje.

§ 14.

Predsjedatelj neglasuje. Kad su glasovi razpolovljeni, odlučuje predsjedatelj. Ovomu pripada pako pravo biranja kod svih izbora, koji se pismeno obavljaju.

§ 15.

U ostalom vriede običaji saborujućih skupštinah.

Kućni red. „Slovanske Čitalnice.“

§ 1.

Društvene prostorije, izuzev dvoranu pristupne su članovom svakim dnevom od 8 sati u jutro do 11 sati na večer. Za vrijeme društvenih zabava prostorije ostaju otvorene, dok traje zabava.

§ 2.

U čitaćoj dvorani nije dozvoljeno glasno govoriti i bučiti. Iz čitaće dvorane odnešene novine imaju se bar po čuvaru natrag poslati.

§ 3.

Društvene knjige mogu se članovom izposuditi. U tu svrhu ima se prijaviti društvenom knjižničaru. Nakon mjesec dana imaju se knjige povratiti. Tko ih u tom roku nepovrati a neprodulji roka, dužan je platiti društvu vriednost knjige. Isto tako ima se oglasiti kod knjižničara, tko želi izčitane novine kući uzimati.

§ 4.

Nije slobodno predbrajati se na billard i kugljanu. Za billard vriedi pravilo, da svako društvo nakon treće igre odstupa, ako se drugo društvo prijavi.

§ 5.

Članovi imaju pravo svoje želje, opazke i pritužbe u za to određenu knjigu upisati, koja se nalazi u čitaćoj dvorani.

§ 6.

Uvedeni stranci imaju se unesti u knjigu gostova te mogu četiri tjedna polaziti društvo. Tko želi koga uvesti na društvene zabave, ima se obratiti na odbor, koji daje pozivnice. Svaki gost kod društvenih zabava ima se predstaviti jednomu od odbornika.

§ 7.

Tko želi koga za člana preporučiti, ima točno izpuniti za to tiskani formular, nalazeći se kod društvenoga čuvara.

§ 8.

Kod društvenih zabava imaju se gornje haljine i kišobrani predati u garderobu uz marke. Pse nije dozvoljeno sobom dovadjati.

